

Samozadivljenost – pokazatelji i načini liječenja (Meka)

Hatib: dr. Fejsal b. Džemil Gazavi

13. redžeb 1447. po Hidžri / 2. januar 2026.

Hvala Allahu, Uzvišenom. Onome ko se na Njega osloni, On mu je dovoljan, ko se Njegovom okrilju prikloni, On ga zaštiti, a ko Mu prepusti svoje poslove, On ga pomogne. Svjedočim da nema istinskog božanstva osim Allaha, Jedinog, i svjedočim da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, Njegov rob i Njegov odabrani poslanik. Neka su Allahova milost, blagoslov i spas na njega, njegovu porodicu, ashabe i sve one koji slijede njegovu uputu.

O muslimani, bojte se Allaha, jer je bogobožnost ključ svakog dobra i istinski uspjeh i na ovom i na budućem svijetu. Uzvišeni kaže: “O vjernici, ako se budete Allaha bojali, On će vam sposobnost darovati pa ćete istinu od neistine moći rastaviti i preko ružnih postupaka vaših će preći i oprostiti vam. A Allahova dobrota je neizmjerena.” (El-Enfal, 29)

Poštovani vjernici, jedna od temeljnih osobina čovjeka jeste slabost, ona je njegovo stanje, njegova osnova i njegova priroda.

Uzvišeni Allah kaže: “Allah je Taj koji vas nejakim stvara” (Er-Rum, 54); “a čovjek je stvoren kao nejakom biće” (En-Nisa, 28), tj. nejakim pred svojim strastima, nemoćnim da se odupre i suprotstavi njihovim uzrocima i snazi, ne može se suzdržati od slijedenja prohtjeva, niti obuzdati pred izazovima i iskušenjima, osim onoga koga Allah sačuva.

I zato, ma koliko čovjek imao sposobnosti, talenta i vještina, ne smije se oslanjati na sebe, a zapostaviti traženje pomoći od svoga Gospodara. Jer, onog trenutka kada se zadivi sobom i zaboravi svoga Gospodara, biva ponižen, ostavljen, i zaluta. Čovjek ne može bez svoga Gospodara ni koliko je treptaj oka, u to nema nikakve sumnje. Naprotiv, dužan je da pred Njim pokazuje svoju slabost i siromaštvo, svoju potrebu

i potpunu ovisnost o Njemu. Od Njega se traži pomoć i ispravno postupanje, od Njega dolazi uputa i razboritost, kao što stoji u hadisi-kudsiju: “O robovi Moji, svi ste vi zalutali osim onih koje Ja uputim; zato od Mene tražite uputu, i Ja ću vas uputiti.”

Takav je bio i odnos Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, prema njegovom Gospodaru: stalno okretanje Njemu i poniznost pred Njim. U svojoj dovi govorio je: “Ja sam Tvoj i Tebi pripadam” – tj. na Tebe se oslanjam i kod Tebe tražim utočište.

Na dan Bitke na hendeku, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zajedno s ashabima prenosio je zemlju, izgovarajući stihove Ibn Revahe:

Allaha mi, da nije Allaha, ne bismo bili na pravom putu,
niti bismo sadaku dijelili niti namaz klanjali.

Spusti na nas smirenost, i učvrsti naše stope

kada neprijatelja budemo sreli.

A svoju kćer Fatimu savjetovao je: “Šta te sprečava da činiš ono što ti savjetujem: da svakog jutra i svake večeri kažeš: ‘O Ti Vječni i Živi, o Ti Koji sve održavaš, utječem se Tvojoj milosti, popravi moje stanje i ne prepusti me samom sebi ni koliko treptaj oka?’”

O vjernici, onaj ko istinski ostvari tevekul, pouzdanje u Allaha, Allah ga neće prepustiti nikome drugom, nego će se On sam o njemu brinuti, kao što se brinuo o Svome odabranom poslaniku Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem. Uzvišeni Allah, podsjećajući ga na Svoju blagodat i zaštitu, kaže: “A da te nismo učinili čvrstim, gotovo da bi im se malo priklonio” (El-Isra, 74).

Ovaj ajet jasno ukazuje na našu duboku potrebu za učvršćenjem od Allaha. Zato trebamo stalno, ponizno moliti svoga Gospodara da nas učvrsti u vjerovanju, koristeći sve uzroke koji tome vode, u svakom vremenu i svakoj prilici, i uvijek Mu se trebamo vraćati i na Njega oslanjati, On nam je dovoljan i On je najbolji pomagač.

O vjernici, samodopadanje i samoveličanje spadaju u najgore i najpogubnije oblike oholosti. To su osobine koje najteže razaraju i kvare ljudsko srce. Kada čovjek bude prepušten samome sebi, njegova strast ga nadvlada, zarobi i uništi, Allahova briga o njemu prestane, a poniženje ga okruži. Tako je Iblis, prokleti, bio opijen sobom i svojim porijeklom pa je rekao: “Ja sam bolji od njega; mene si stvorio od vatre, a njega od ilovače” (El-A’raf, 12), pa ga je Allah protjerao iz okrilja Svoje milosti i izložio Svome gnjevu.

Isto tako, vlasnik dva vrta, koji je zaniijekao blagodat svoga Gospodara i bio zadivljen sobom, zbog svoje nemarnosti i nade u dug život, završio je tako da mu je imetak potpuno propao, a on ostao u kajanju i žaljenju.

A kada su se neki na Hunejnu zanjeli brojnošću i rekli: “Danas nećemo biti poraženi zbog malobrojnosti”, bili su prepušteni svojoj brojnosti, pa su doživjeli poraz, sve dok ih Allah, Svojom milošću, ponovo nije pomogao i darovao im pobjedu.

Znajte da su samodopadanje i samoobmana jedna od najvećih prepreka na putu prema Allahu; one skreću čovjeka s pravog puta. Jedan od selefa, dobrih prethodnika, rekao je: “Strah od Allaha vodi te Allahu, oholost i samodopadanje udaljavaju te od Njega, a omalovažavanje ljudi u tvom srcu teška je bolest kojoj nema lijeka.”

Suprotno tome, onaj ko se pouzda u milost svoga Gospodara i ne oslanja se ni na čiju drugu milost, ko je uvjeren da su njegov uspjeh i snaga u njegovom oslanjanju na Allaha, a ne na sebe, svoje znanje, razum, snagu i moći, taj je ostvario istinsko oslanjanje na Allaha u traženju uspjeha, ispravnog postupanja i popravljivanja svoga stanja. Takav je dostojan da ga Allah čuva i sačuva, i da ga ne prepusti samome sebi, a to je, svakako, jedna od najvećih blagodati i jedan od najuzvišenijih darova. Zato je i Jusuf, alejhis-selam, molio svoga Gospodara: “daj da umrem kao musliman i pridruži me onima koji su dobri!” (Jusuf, 101).

Time je pokazao svoju poniznost i priznao potrebu za Allahovom dobrotom. U dovi koja se prenosi od Ibn Mesuda, radijallahu anhu, stoji: “Ako me prepustiš samome

sebi, približit ćeš me zlu, a udaljiti od dobra, ja se ne pouzdam ni u šta drugo osim u Tvoju milost.”

Samodopadanje spada u pogubne, upropaštavajuće osobine, kako stoji u hadisu: “A što se tiče pogubnih stvari: to su pohlepa kojoj se pokorava, strast koja se slijedi i čovjekovo divljenje samome sebi.”

Kazna za ovu lošu osobinu je velika. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: “Dok je jedan čovjek oholo hodao, zadivljen sobom, Allah je naredio da ga zemlja proguta, pa će se on u njoj propadati do Sudnjeg dana.”

Takva je bila i kazna za Karuna, kojeg su blagodat i oholost odvele u propast, pa je zaniijekao Allahovu blagodat i rekao: “Ovo što imam stekao sam znanjem svojim, tako ja mislim” (El-Kasas, 78).

O vjernici, čovjekovo divljenje samom sebi jasan je znak njegovog nepoznavanja vlastite suštine i prirode. Zato Kur’an često podsjeća na čovjekovo porijeklo i suštinu: njegovu slabost, neznanje i nemoć, te na njegovu trajnu potrebu za onim što će ga popraviti i uspraviti.

O muslimani, samodopadanje i oslanjanje na sebe ima mnoge oblike i različite manifestacije.

– Nekad se čovjek divi vlastitoj snazi i prisebnosti, pa otvara vrata zla i smutnje, uvjeren da ga ništa ne može dotaknuti, jer umišlja da posjeduje posebnu zaštitu i nepogrešivost.

– Nekad se divi razumu i pronicljivosti kojima ga je Allah obdario, pa pomisli da ima oštroomnost kakvu ni najumniji nemaju.

– Nekad se divi širini svoga znanja i spoznaje, pa ga to spriječi da se dalje usavršava i uči, počne se razmetati znanjem, njime se nadmetati i oholo i tvrdoglavo raspravljati.

– Nekad se divi obilju imetka koji mu je dat i vjeruje da je sve to njegova zasluga, pa ga rasipa poput maloumnika i uskraćuje Allahovo pravo u njemu.

– Nekad se se divi vlastitom trudu i naporu kojim je ostvario cilj i uzrocima koje je poduzeo na tom putu, pa u svojoj nutrini uzvisi sebe, uvjeren da je svojim znojem i mukom postigao uspjeh i došao do onoga što je tražio. Počne sam sebe hvaliti riječima koje ga vode u propast i prijekor, govoreći: “Svojim radom, svojim umorom, svojim zalaganjem, svojim znojem...”, pripisujući blagodat sebi, a poričući blagodat svoga Gospodara.

– Nekad se divi vlastitoj vrijednosti, pa zaniječe Allahovu dobrotu i dar, smatrajući da je ono što posjeduje ispod njegovih zasluga, tada zavidi drugima na blagodatima i priželjkuje da ih zadesi nevolja, govoreći: “Zašto ja nisam dobio kao on? Zar je on bolji od mene?”

– Nekad se se divi svom ugledu, porijeklu i lozi, pa se ulijeni u postizanju uzvišenih vrijednosti i prestane težiti visokim ciljevima, zaboravljajući da onoga koga su njegova djela unazadila, porijeklo neće uzdići.

– Nekad se divi ljepoti svoga fizičkog izgleda i vanjštine, a zanemari činjenicu da se prava vrijednost čovjeka ogleda u čistoći njegove duše i uzvišenosti njegovog morala.

Prema tome, onaj ko se osloni na sebe, zadovoljan je sobom, divi se sebi, a zapostavi samokontrolu i samopropitivanje, postaje arogantan i isključiv, udaljava se od savjeta i mišljenja drugih, smeta mu onaj ko ga kritikuje i ne podnosi onoga ko mu ukazuje na greške i savjetuje ga. Tada mu srce potamni, vid mu se zamagli, zatvore se, pred njim, vrata popravka, i tone u oholost i zabludu bez povratka.

O vjernici, da bi se čovjek zaštitio od bolesti samodopadanja i samoobmane, mora znati da Plemeniti i Darežljivi, Koji mu je dao blagodat, može mu je svakog trena uzeti. Također, dužan je svjedočiti veličinu svoga Gospodara, Njegovu dobrotu, uputu i pomoć, te u isto vrijeme sagledavati mahane svoje duše i njenu sklonost grijehu. Svijest o Allahovoj blagodati rađa ljubav, zahvalnost i hvalu Gospodaru blagodati i dobročinstva, a spoznaja vlastitih manjkavosti i djela rađa poniznost, skrušenost, osjećaj potrebe i stalno kajanje.

"KOLIKO GOD ZNAČAJNA ULOGA HATIBA BILA ZA USPJEH NJEGOVE HUTBE,
NIŠTA MANJE NE ZAOSTAJE NI ODABIR TEME, ODNOSNO MATERIJE
KOJU TOKOM HUTBE ELABORIRA." (PREPOROD)

HUTBE

Ko istinski spozna svoga Gospodara i sagleda stvarnost svoga stanja i završetka, u njegovim očima vlastita duša postaje sitna, u njoj vidi samo čistu nemoć, potrebu i manjkavost.

Zato, poštovani vjernici, donosite salavate i selame na darovanu milost i nepresušnu blagodat, na svoga vjerovjesnika Muhammeda, Allahovog poslanika. To vam je naredba od vašeg Gospodara: "Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!" (El-Ahzab, 56).

